

Faktorer som påverkar gestaltningen

Nedanstående lista på faktorer som påverkar gestaltningen ska beaktas i varje projekt. Varje projekt är unikt och ska beaktas utifrån det, andra faktorer än dessa kan alltså förekomma.

Grundförutsättningar

Vilken typ av verksamhet ska vara i lokalerna? Förskola, grundskola, särskola, gymnasium? Antal elever? Ny-, till- eller ombyggnad? Speciella krav från verksamheten? Speciella krav från staden eller detaljplanen? Platsspecifika krav?

Vilka förutsättningar ges utifrån detaljplanen, landskapet, läget och tomten? Vilka utrymmeskrävande funktioner, rumsliga såväl som tekniska samt krav för Miljöbyggnad behövs för att skapa en fungerande enhet?

Vid ombyggnad utreds befintliga förutsättningar tidigt för att veta vad som ska studeras extra, d.v.s. risk i projektet.

(Personantal anges på A-handling: Förskola allrum: en hel avdelning. Förskola små rum: en halv avdelning. Förskola torg: två avdelningar. Skola lärosal: en hel klass. Skola allrum: två hel klasser. Skola små rum: en halv klass.)

Detaljplan

Ny eller befintlig detaljplan? Ändamål, område för bebyggelse, begränsningar för byggnadens form (tillåten byggnadshöjd, prickmark, u-område mm), kulturmärkning, omgivande gator och vägar.

Tomtens förutsättningar

Topografi, tillräcklig yta för byggnad, tillräcklig friyta (antal kvm/barn-elev), tillräcklig tillgänglig friyta, rådande väderstreck, solförhållanden, klimat, vind, grundförhållanden, förorenad mark, trafik och logistik, entréförhållanden, teknisk infrastruktur, buller/bullerkarta, luftföroreningar och förekomst av partiklar.

Översiktlig inventering av bebyggelse i omgivningen

Ändamål, skala (storlek, byggnadshöjd), gestaltning (datering, takformer, material, kulörer, detaljer mm) och stadsbild.

(SISAB:s budget direktiv för 2022: SISAB ska verka för att uppnå kostnadseffektivitet och genomförbarhet, i ett tidigt skede, verka för att förskolors och skolors yttre gestaltning harmonierar med omkringliggande stadsmiljö)

Översiktlig inventering av omgivningen

Ändamål, skala (storlek, byggnadshöjd), gestaltning (datering, takformer, material, kulörer, detaljer mm) och stadsbild.

Stockholm stad

Arkitekturpolicy, Översiktsplanen, Byggnadsordningen, Verktyg för stadens gestaltning.

(SBK:s budgetdirektiv 2022: SBK ska verka för att Stockholm ska utvecklas med både klassisk och nytänkande arkitektur utifrån kunskap och vägledning i byggnadsordningen, arkitekturpolicyn och strategin för varsam utveckling av småhusoch villaområden.)

Utbildningsförvaltningen och verksamheten

Tidplan, funktionsprogram, lokalprogram (antal barn/elever, organisation mm), pedagogisk inriktning,

särskilda krav, åldersanpassning, särskilda behov (särskola, anpassad skola för funktionsnedsättning mm). Stödmaterial till funktionsprogrammet: "Hemvistens utformning", "Rumssamband och flöden", "Måldokument för skolgården".

KRAV: Utforma flödesschema för att notera trånga sektorer och utifrån det utveckla planlösningen. Trånga sektorer är ofta passager till hemvist, matsal, idrott.

Logistik och placering

Inlastning/varumottagning, angöring, hämta-och-lämna, HKP, omgivande trafik och gator och tomtstorlek styr placering av kök och idrott. Huvudentré, övriga entréer, cykelparkering, trygg skolväg, gångstråk, exteriöra trappor/ ramper, avstånd interiört i byggnaden.

Skolgård friyta, zoner och utformning

Maximera friytan, överblick, material, varierade ytskikt, grönytefaktor, dagvatten, sol respektive skugga, utomhusundervisning, samlingsplats, scen, reträttplats, växtlighet, allergener/växtval, trygga lekaktiviteter, tillgänglighet, belysning, trygghet, underhåll, plank och övriga inhägnader, snöröjning, markplacerade don in/uteluft.

Indelning av skol- och förskolegård i zoner.

Trygga zonen: solavskärmning/skugga, överblick/ankarplatser för personal, tillgänglighet.

Vidlyftiga zonen: lek, pedagogik, rörelse.

Vilda zonen: spara befintlig vegetationen, uppvuxna träd som solskydd, integrera intilliggande parkmark/skog i skolgård med trygg passage.

(Zoneringen av gården i tre zoner; trygg, vidlyftig och vild enligt Boverkets skrift "Gör plats för barn och unga".)

Yta för cykelparkering och barnvagnar inräknas inte i friyta.

Byggnadsutformning

Enkel byggnadsutformning ska eftersträvas. Vinklar och vrår undviks. Väl sammanhållen byggnadsform minskar byggnadens omslutningsarea och bidrar till god energihushållning och ökar möjligheterna att åstadkomma en lufttät byggnad, en faktor som har stor betydelse för energihushållningen och Miljöbyggnadskraven.

(SISAB:s krav på att projektera enl Miljöbyggnad SILVER bidrar till en sund inomhusmiljö för våra barn. Arkitektur och gestaltning har betydelse för flertalet av indikatorerna och därför är det viktigt att i tidigt skede studera hur dessa aspekter kan bidra till att uppfylla Miljöbyggnads krav.)

Byggnadens och takets form

Sammanhållen byggnadsform, upplevelse på nära håll, upplevelse på avstånd, upplevelse ovanifrån, taklandskapet (d.v.s. huvar, solceller mm), antal våningar, kompletterande byggnader, skolans identitet och om byggnaden ska utmärka sig eller anpassas till omgivande bebyggelse.

KRAV: Utforma tak- och takfotslösning i samråd med SISAB:s teknikspecialist för Byggteknik.

Miljöbyggnad, solvärmelast, termiskt klimat sommar och dagsljus

Byggnadsform, orientering av väderstreck, fönsterstorlek kontra solvärmelast, termiskt klimat sommar, dagsljus, solavskärmning, glas.

(För att särskilja på rum med stadigvarande respektive tillfällig vistelse se projekteringsanvisning informationsleveranser, bilaga 4 och 5.)

Redan i utredningsskedet är det av största vikt att samarbeta med byggnadsprogrammerare för att hantera motsatsförhållandet solvärmelast, termiskt klimat sommar och dagsljus.

Teknikutrymmen

Teknikutrymme i skola min 10 % av BTA. Teknikutrymme i förskola min 6 % av BTA. Fläktrum placeras i första hand på översta planet. Plats för schakt i byggnaden tillkommer till ovan. Bjälklagshöjd min 3500 mm (skola) resp. 3300 mm(förskola), gäller även fläktrumsplan. Djupa byggnader med centralt placerade schakt kan kräva högre bjälklagshöjd för att klara 2700 mm rumshöjd.

(Personantal FÖRSKOLA anges alltid på A-handling enl nedan: Förskola allrum: Hel avdelning
Förskola. Små rum: Halv avdelning. Förskola torg: Två avdelningar)

Frångänglighet

Säker utrymningsplats, avstånd, utrymning, tvåvägskommunikation, anvisning el, brand och tillgänglighet.

Tillgänglighet och inkludering

Stadens skolor och förskolor ska erbjuda lokaler som är tillgängliga och inkluderande oavsett funktionsvariation.

(Se även Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.)

Entréer, dörrmiljöer, höjdskillnader, hissar, ramper, skyltning, frångänglighet, kontraster, färgsättning, hörslingor, scen/gradänger, RWC, WC, omklädning, yttre förbindelser och naturliga ledstråk.

Väderskyddade tillgängliga förbindelsestråk mellan olika byggnader.

(Se även Tillgänglighetsanvisning, Skyltanvisning och Anvisning transportsystem Hissar m.m.)

Akustik

Ljudnivåer, ljudmiljöer, akustiskt välplanerad rumslighet, materialval och detaljer, diskrumsbuller avskärmas från matsal, ljud från verksamhet, ljud från installationer, markbuller, luftbuller, ljud från trafik/inlastning kontra klassrumsplacering. Placering av skolbyggnad för att få en tyst skolgård.

Utanför skoltid

Skolbyggnader ska kunna hyras ut under kvällar och helger. Planlösningen ska medge in- och utpassering i valda delar kan ske utan att övrig skolbyggnad störs. Idrott, omklädning, matsal, samlingssal, bibliotek och specialsalar är exempel på rum som kan komma att hyras ut. Passersystem. HKP, tillgänglighet och frångänglighet ska beaktas särskilt.

Intryck och upplevelse

Volym, fasad och placering på tomt i förhållande till hur man närmar sig skola eller förskola påverkar hur man uppfattar byggnadskroppen. Fasadmateriell, tak, entréer och detaljer stärker eller försvagar ett intryck och ska väljas och utformas noggrant med beständighet och helhet i åtanke. Belysning, tekniska lösningar, materialval samt arkitektonisk utformning kan hjälpa till att minska skadegörelser. Byggnadsutformning och gård ska bidra till en trygg stadsmiljö för stadens medborgare.

(För mera information om skolans utrymmen och hur de upplevs av elever och personal läs [Ifous](#) fokuserar: Skolmiljöer. Utvärdering och erfarenhetsåterföring i fysisk skolmiljö.)

Undervisningsrum ska ha neutral färgsättning. Stödjande inslag som akustikpaneler ska bidra till en lugn miljö som stöder inläringen. Variation i rumsstorlekar och utformning enligt Funktionsprogrammet. Behovet av lugna harmoniska miljöer där både barn och vuxna kan känna sig avslappnade.

Social hållbarhet, trygghet och säkerhet

Skola och skolgård ska upplevas som trygg och säker för barn, personal och föräldrar. Integration, segregation, social hållbarhet, mobbing, jämlikhet, könsaspekter, mötesplatser, reträttplatser, ankarplatser, möjlighet till avskildhet, stress, rörelse, trygghet och andra aspekter av social hållbarhet.

Belysning

Armatyr och belysning skapar karaktär som komplement till allmän belysning. Kulör- och materialval påverkar behovet av ljus, både dagsljus och artificiellt.

Varsamhet

Känsliga miljöer och kulturmärkta byggnader med kulturklassning ska omhändertas utifrån de krav som kulturklass och stadsmuseet ställer för att säkerställa varsamhet samt inte riskera förvanskning.

(I tidiga skeden kan SISAB:s externa byggnadsantikvariska specialist kontaktas för enklare vägledning.)

Arbetsmiljö

Arbetsmiljö produktion. Arbetsmiljö skola. Arbetsmiljö förskola. Dagsljus, utblick, tillfällig eller stadigvarande vistelse, arbetsrum, personalrum, vilrum, personalentréer, omklädning dam och herr.

1 % konst

Arkitektens och landskapsarkitektens gestaltningsidéer ska delges Stockholm Konst som underlag till konstnärerna för att få fram bästa möjliga konstverk för fastigheten.

(I genomförandeskedet kommer 1 % konsten in i projektet. Kontakten med Stockholm konst och arbetet med den konstnärliga gestaltningen ska påbörjas så tidigt som möjligt då konstverk kan komma att integreras i byggnaden både konstruktionsmässigt och tekniskt. Samtliga konstverk ska vara barnsäkra. Ju tidigare konsten kommer med i processen, desto större blir samordningsmöjligheterna. Stockholm konst leder och ansvarar för konstprocessen, från startmöte till färdigt konstverk.)

Metadata

Namespace: sisab

Paket: sisab-metoder

Version: 3.0.0

Sökväg: projekteringsanvisning-gestaltning-och-funktion/faktorer-som-paverkar-gestaltningen/faktorer-som-paverkar-gestaltningen.partial.html

Genererad: 2024-05-17

QR koden innehåller en länk tillbaka till underlagsfilen